

Adroddiad i'r	Pwyllgor Archwilio	
Dyddiad	16 Rhagfyr 2024	
Swyddog Arweiniol	Helen MacArthur, Prif Swyddog Tân Cynorthwyl	
Swyddog Cyswllt	Elgan Roberts, Pennaeth Cyllid a Chaffael	
Pwnc	Y diweddaraf ynghylch Rheoli'r Trysorlys Q2 2024/25	

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Pwrpas yr adroddiad hwn yw rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i Aelodau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) am weithgarwch rheoli'r trysorlys ac am gydymffurfiaeth â dangosyddion darbodus rheoli'r trysorlys ar gyfer y cyfnod o 1 Ebrill 2024 hyd at 30 Medi 2024.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Ym mis Rhagfyr 2003, mabwysiadodd yr Awdurdod god ymarfer *Rheoli Trysorlys yn y Gwasanaethau Cyhoeddus (2021)* y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (y Cod CIPFA), sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod, ar y lleiaf, gymeradwyo adroddiadau alldro chwarterol a blynyddol ynghylch rheoli'r trysorlys.
- 3 Roedd Cod CIPFA hefyd yn cynnwys gofyniad newydd i roi adroddiadau chwarterol ar y dangosyddion rheoli trysorlys o fis Ebrill 2023 ymlaen. Mae'r dangosyddion darbodus nad ydynt yn rhai trysorlys wedi'u cynnwys yn adroddiad monitro refeniw a chyfalaf arferol yr Awdurdod.
- 4 Cymeradwywyd strategaeth rheoli trysorlys yr Awdurdod ar gyfer 2024/25 mewn cyfarfod ar 18 Mawrth 2024. Gan fod yr Awdurdod yn benthyca ac yn buddsoddi symiau sylweddol o arian, rhaid rhoi ystyriaeth i risgiau ariannol, gan gynnwys colli arian a fuddsoddwyd ac effaith newid cyfraddau llog ar refeniw. Mae nodi, monitro a rheoli risg yn llwyddiannus yn parhau i fod yn ganolog i strategaeth rheoli trysorlys yr Awdurdod.

ARGYMHELLION

- 5 Gofynnir i'r Aelodau:
 - i) nodi'r gweithgarwch rheoli trysorlys a'r dangosyddion darbodus ar gyfer y cyfnod rhwng 1 Ebrill a 30 Medi 2024.

CYD-DESTUN ALLANOL

- 6 Gostyngodd prif gyfraddau chwyddiant mynegai prisiau defnyddwyr (CPI) y DU o 3.2% ym mis Mawrth i 2% ym mis Mai ac aros yn sefydlog hyd at fis Medi 2024, gan gyrraedd targed Banc Lloegr. Bu gostyngiad mwy graddol i'r chwyddiant craidd, o 4.2% ym mis Mawrth i 3.2% erbyn mis Medi, tra bod chwyddiant prisiau gwasanaethau wedi gostwng ychydig o 5.7% ym mis Mai i 5.3% erbyn mis Medi. Fe wnaeth y tueddiadau hyn ysgogi Banc Lloegr i gadw Cyfradd y Banc ar 5.25% tan ddiwedd mis Gorffennaf.
- 7 Pleidleisiodd Pwyllgor Polisi Ariannol (MPC) Banc Lloegr ym mis Mehefin 2024 i gadw Cyfradd y Banc ar 5.25%. Ar 31 Gorffennaf, pleidleisiodd yr MPC i ostwng y gyfradd sylfaenol 0.25%, gan ddod â hi i lawr i 5% o 1 Awst. Disgwylir i gyfraddau llog ostwng ymhellach yn ystod 2024 a 2025.
- 8 Ym mis Medi 2024, roedd y Gyfradd Banc yn 5%. Disgwylir i gyfraddau llog ostwng ymhellach yn 2025, gan ddibynnu ar dwf cyflogau, chwyddiant gwasanaethau, ac amodau economaidd ehangach.

CYD-DESTUN LLEOL

- 9 Ar 31 Mawrth 2024, roedd benthyciad net yr Awdurdod yn £14.82m, a hynny'n deillio o wariant cyfalaf.
- 10 Mae'r angen sylfaenol i fenthycia at ddibenion cyfalaf yn cael ei fesur gan y Gofyniad Ariannu Cyfalaf (CFR), ac adnoddau mantolen yw'r adnoddau sylfaenol sydd ar gael i'w buddsoddi. Mae'r ffactorau hyn yn cael eu crynhoi yn [Nhabl 1](#) isod.
- 11 Mae Tabl 1 yn cadarnhau bod benthyciadau net yr Awdurdod yn is na'r Gofyniad Ariannu Cyfalaf (CFR).

Tabl 1: Crynodeb o'r Fantolen

	31.03.24 Gwirioneddol £m	30.06.24 Gwirioneddol £m	30.09.23 Gwirioneddol £m
Gofyniad Ariannu Cyfalaf y Gronfa Gyffredinol	27.94	28.08	27.94
Benthycia allanol	-17.78	-17.76	-16.83
Benthycia mewnol	10.16	10.32	11.11
Llai: Adnoddau mantolen	-13.13	-13.57	-17.05
Llai: Buddsoddiadau Newydd	2.97	3.25	5.94
Benthycia newydd	0.00	0.00	0.00

- 12 Mae sefyllfa rheoli'r trysorlys ar 30 Medi a'r newid dros y chwe mis yn cael eu dangos yn [Nhabl 2](#) isod.

Tabl 2: Crynodeb Rheoli Trysorlys

	31.3.24	Symudiad	30.9.24	30.9.24
	Balans		Balans	Cyfradd
	£m	£m	£m	%
Benthyca tymor hir	14.07	-0.75	13.32	1.07 - 4.90
Benthyca byrdymor	3.71	-0.20	3.51	1.00 - 4.31
Cyfanswm benthyciadau	17.78	-0.95	16.83	
Buddsoddiadau byrdymor	-1.48	1.48	0.00	4.93 - 5.19
Arian parod a chyfwerth ag arian parod	-1.48	-4.46	-5.94	4.88- 5.14
Cyfanswm y buddsoddiadau	-2.96	-2.98	-5.94	
Benthyciad net	14.82	-3.93	10.89	

BENTHYCA

- 13 Mae Cod Darbodus CIPFA 2021 yn amlinellu na ddylai awdurdodau lleol fenthyca er mwyn buddsoddi gyda'r nod pennaf o elwa'n ariannol. Nid yw'n ddarbodus i awdurdodau lleol wneud unrhyw benderfyniad buddsoddi neu wariant a fydd yn cynyddu'r gofyniad ariannu cyfalaf ac yn arwain at fenthyciadau newydd, oni bai ei fod yn uniongyrchol ac yn bennaf gysylltiedig â swyddogaethau'r Awdurdod.
- 14 Nid yw'r Awdurdod wedi buddsoddi mewn asedau ar gyfer elw ariannol ac mae'r holl wariant yn gysylltiedig â chyflawni swyddogaethau'r Awdurdod.

STRATEGAETH A GWEITHGARWCH BENTHYCA

- 15 Yn unol â strategaeth y trysorlys, prif amcan yr Awdurdod wrth fenthyca oedd mabwysiadu strategaeth risg isel, gan gydbwysu costau llog isel a chael sicrwydd cost trwy gydol y cyfnod y mae angen cyllid ar ei gyfer. Ail nod yw sicrhau hyblygrwydd i aildrafod benthyciadau pe bai cynlluniau tymor hir yr Awdurdod yn newid. Mae strategaeth fenthyca yr Awdurdod yn parhau i fynd i'r afael â'r mater allweddol o fforddiadwyedd, a hynny heb gyfaddawdu ar sefydlogrwydd tymor hwy y portffolio dyled.
- 16 Roedd costau benthyca tymor byr gan awdurdodau lleol eraill wedi cynyddu i oddeutu 7% ar ddiwedd mis Mawrth 2024, gan adlewyrchu llai o weithgarwch benthyca rhwng awdurdodau lleol. Fodd bynnag, yn ôl y disgwyl, dychwelodd y cyfraddau i gyfraddau mwy arferol yn Ch1 a Ch2, sef oddeutu 5.25% ar gyfartaledd am y rhan fwyaf o'r cyfnod.
- 17 Amrywiodd cyfradd sicrwydd y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (PWLb) ar gyfer benthyciadau aeddfedrwydd 10 mlynedd rhwng 4.80% a 5.18% rhwng mis Ebrill a mis Medi 2024, gan ddechrau ar 4.8% ar ddechrau mis Ebrill a gorffen ar 4.96% ym mis Medi. Roedd y cyfraddau'n amrywio o 5.24% i 5.57% ar gyfer benthyciadau aeddfedrwydd 20 mlynedd, tra bod benthyciadau 50 mlynedd ar gael ar gyfraddau rhwng 5.06% a 5.40%.

- 18 Ar 30 Medi 2024, roedd gan yr Awdurdod £16.83m o fenthyciadau, gostyngiad o £0.95m o'i gymharu â 31 Mawrth 2024. Ceir crynodeb o'r benthyciadau sy'n weddill ar 30 Medi yn [Nhabl 3A](#) isod.

Tabl 3A: Sefyllfa Fenthyca

	31.3.24 Balans £m	Symudiad Net £m	30.9.24 Balans £m	30.9.24 Cyfradd Gyfartalog wedi'i Phwysoli %	30.9.24 Aeddfedwydd Cyfartalog wedi'i Bwysoli (blynyddoedd)
Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus Awdurdodau Lleol (tymor byr)	17.78	-0.960	16.827	2.980	6.910
	0.00	0.000	0.000	0.000	0.000
Cyfanswm benthyciadau	17.78	-0.96	16.827		

- 19 Disodlodd yr Awdurdod ei fenthyciadau tymor byr gan awdurdodau lleol yn 2023/24 ac ar 31 Mawrth 2024 nid oedd ganddo fenthyciadau tymor byr mwyach ac eithrio benthyciadau Y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus a oedd yn aeddfedu.

Tabl 3B: Benthyciadau Dyddiad Hir a fenthycwyd

	Swm £m	Cyfradd %	Cyfnod (Blynyddoedd)
Benthyciad Aeddfedwydd PWLB	2.00	4.80	28
Benthyciad EIP PWLB	0.65	3.09	13
Benthyciad EIP PWLB	4.72	3.91	17
Cyfanswm benthyciadau	7.37		

- 20 Nid yw penderfyniadau benthycyca'r Awdurdod yn cael eu seilio ar unrhyw ganlyniad unigol o ran cyfraddau llog, ac mae'n ceisio cynnal portffolio cytbwys o fenthyca byrdymor a hirdymor.

GWEITHGARWCH BUDDSODDI TRYSORLYS

- 21 Cyhoeddodd CIPFA Reolaeth Trysorlys ddiwygiedig yn y Cod Ymarfer Gwasanaethau Cyhoeddus a Nodiadau Canllawiau Traws-Sectoraidd ar 20 Rhagfyr 2021. Mae'r rhain yn diffinio buddsoddiadau rheoli trysorlys fel buddsoddiadau sy'n deillio o lifoedd arian y sefydliad neu weithgarwch rheoli risg trysorlys sydd, yn y pen draw, yn cynrychioli balansau y mae angen eu buddsoddi nes bydd angen yr arian i'w ddefnyddio ar gyfer busnes.

- 22 Mae'r Awdurdod yn dal cronfeydd sydd wedi'u buddsoddi, sy'n cynrychioli incwm a dderbyniwyd o flaen gwariant, ynghyd â balansau a chronfeydd wrth gefn a ddelir. Yn ystod y chwarter, roedd balansau buddsoddi'r Awdurdod yn amrywio rhwng £2.96m a £8.8m. Mae'r sefyllfa fuddsoddi yn cael ei dangos yn [Nhabl 4](#) isod.

Tabl 4: Y Sefyllfa Buddsoddi Trysorlys

	31.3.24		30.9.24	30.9.24	30.9.24
	Balans	Symudiad Net	Balans	Adenillion Incwm	Aeddfedwydd Cyfartalog wedi'i Bwysoli
	£m	£m	£m	%	dyddiau
Cymdeithasau Adeiladu a Banciau	1.48	4.46	5.94	4.88 - 5.14	Ar alwad
Llywodraeth Ganolog	1.48	-1.48	0.00	4.93 - 5.19	4
Cyfanswm y buddsoddiadau	2.96	2.98	5.94		

- 23 Mae Cod CIPFA a chanllawiau'r llywodraeth yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod fuddsoddi ei gyllid yn ddoeth, a rhoi sylw i ddiogelwch a hylifedd ei fuddsoddiadau trysorlys cyn ceisio'r gyfradd enillion neu incwm orau bosibl. Amcan yr Awdurdod wrth fuddsoddi arian yw cael y cydbwysedd priodol rhwng risg ac adenillion, gan leihau'r risg o golledion oherwydd diffyg dalu a'r risg o dderbyn incwm buddsoddi anaddas o isel.
- 24 Fel y mae meincnod atebolrwydd yr adroddiad hwn yn ei ddangos, mae'r Awdurdod yn disgwyl bod yn fenthyciwr hirdymor ac felly gwneir buddsoddiadau trysorlys newydd yn bennaf er mwyn rheoli llif arian parod o ddydd i ddydd gan ddefnyddio offerynnau risg isel tymor byr.
- 25 Mae Cyfraddau Banc wedi gostwng o 5.25% ar ei uchaf ar ddechrau'r cyfnod ariannol i 5% ar ddechrau mis Awst. Roedd y cyfraddau ar adneuo DMADF yn ystod y chwarter rhwng 5.19% a 4.92%

CYDYMFFURFIAETH

- 26 Mae'r holl weithgareddau rheoli trysorlys a gynhaliwyd yn ystod y chwarter wedi cydymffurfio â'r egwyddorion yng Nghod Rheoli Trysorlys a Strategaeth Rheoli Trysorlys yr Awdurdod. Mae gan Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth) ddau gyfrif adnau a ddefnyddir ar gyfer adneuo tymor byr, gyda Banc Lloyds a Banc Barclays. Mae'r cyfraddau llog a gynigir ar adneuo trysorlys yn dueddol o fod yn fwy ffafriol; fodd bynnag, cafodd adneuo eu cadw gyda Lloyd a Barclays yn ystod y cyfnod hwn oherwydd y gofyniad hylifedd ar gyfer prynu'r tir ar gyfer y ganolfan hyfforddi newydd.

- 27 Mae'r awdurdod hefyd yn defnyddio ei gyfrif gyda'r Swyddfa Rheoli Dyledion (DMO), gan nad yw Strategaeth Rheoli'r Trysorlys yn rhoi cyfyngiad ar faint o arian y gellir ei roi i'r DMO.
- 28 Dangosir cydymffurfiaeth â therfynau buddsoddi penodol yn [Nhabl 5](#) isod.

Tabl 5: Terfynau Buddsoddi

Sefydliad	Disgrifiad	Terfyn	30.09.24 Gwirioneddol	Wedi Cydymffurfio? Ydy / Nac ydy
Banciau	Holl fanciau'r DU a'u his-gwmnïau sydd â chyfraddau da (Fitch neu gyfwerth). Mae hyn yn cael ei ddiffinio fel hirdymor (BBB) ar hyn o bryd.	£5m	£5.94m	ydy
Llywodraeth Ganolog	Swyddfa Rheoli Dyledion (DMO)	Diderfyn	0	ydy
Cronfeydd y Farchnad Arian (MMF)	Dim ond ar y cyd â chyngor ar gyfer Arlingclose.	£1m fesul cronfa	0	ydy
Awdurdodau Leol	Pob un ac eithrio'r rhai sy'n destun cyfyngiad treth gyngor a phraeseptau dan Ran 1 o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992	£2m	0	ydy
Cymdeithasau Adeiladu	Cymdeithasau adeiladu sydd â sgôr (fel ar gyfer y sector bancio)	£2m	0	ydy
Cymdeithasau Adeiladu (Asedau £1bn)	Cymdeithasau adeiladu heb sgôr ond gydag asedau o £1biliwn neu fwy	£2m/9 mis	0	ydy

- 29 Dangosir Cydymffurfiaeth â'r Terfyn Awdurdodedig a'r Ffin Weithredol ar gyfer dyled allanol yn [Nhabl 6](#) isod.

Tabl 6: Dyled a'r Terfyn Awdurdodedig a'r Ffin Weithredol

	30.09.24 Gwirioneddol £m	2024/25 Ffin Weithredol £m	2024/25 Terfyn Awdurdodedig £m	Wedi Cydymffurfio?
Benthyca	16.83	28.99	30.99	Ia
Cyfanswm y ddyled	16.83	28.99	30.99	

- 30 Gan fod y ffin weithredol yn offeryn rheoli ar gyfer monitro yn ystod y flwyddyn, efallai y bydd achlysuron pan fydd y benthyca gwirioneddol yn fwy na'r targed hwn. Gallai hyn ddigwydd oherwydd amrywiadau yn y llif arian parod ac ni fyddai torri'r terfyn yn y byrdymor yn cyfrif fel methiant i gydymffurfio.

DANGOSYDDION RHEOLI TRYSORLYS

31 Fel sy'n ofynnol gan God Rheoli Trysorlys CIPFA 2021, mae'r Awdurdod yn monitro ac yn mesur y dangosyddion darbodus canlynol o ran rheoli trysorlys.

Meincnod Atebolrwydd

32 Mae'r dangosydd newydd hwn yn cymharu benthyca gwirioneddol yr Awdurdod ar hyn o bryd yn erbyn meincnod atebolrwydd a gyfrifwyd i ddangos y lefel risg isaf o fenthyca. Mae'r meincnod atebolrwydd yn offeryn pwysig i helpu i benderfynu a yw'r Awdurdod yn debygol o fod yn fenthyciwr hirdymor neu'n fuddsoddwr hirdymor yn y dyfodol, ac i addasu ei ffocws strategol a'i ddull o wneud penderfyniadau yn sgil hynny.

33 Mae'r dangosydd yn cynrychioli amcangyfrif o swm cronol y benthyca allanol y mae'n rhaid i'r Awdurdod ei gynnal er mwyn ariannu ei gynlluniau cyfalaf a refeniw presennol, gan gadw buddsoddiadau'r trysorlys ar y lefel isaf o £2.0m sy'n ofynnol i reoli llif arian o ddydd i ddydd..

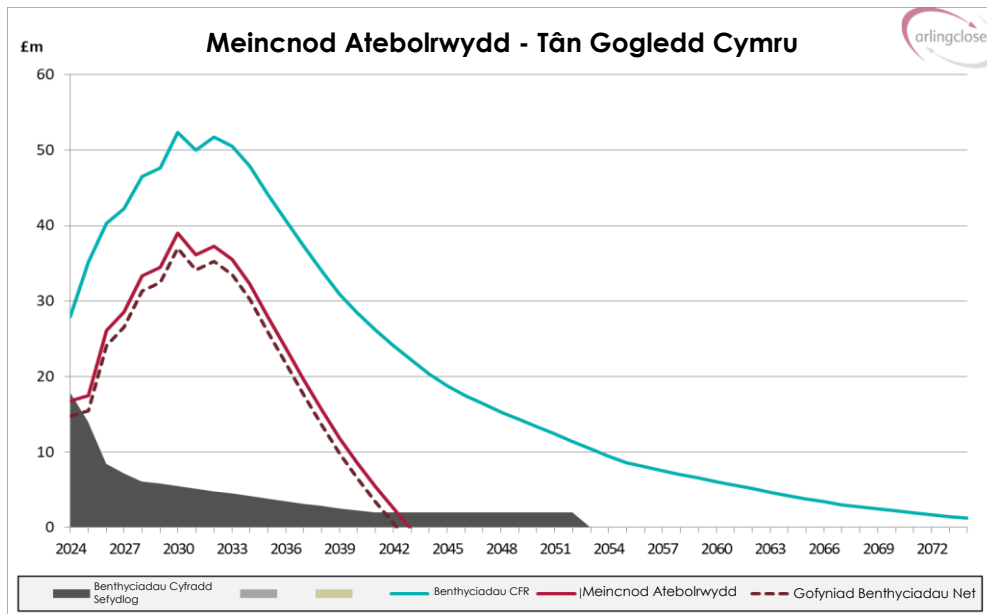
	31.03.24 Gwirioneddol £m	30.09.24 Gwirioneddol £m	31.03.25 Rhagolwg £m	31.03.26 Rhagolwg £m
Gofyniad Ariannu Cyfalaf Benthyciadau	27.94	27.94	35.10	40.30
Llai: Adnoddau mantolen	-13.12	-17.05	-19.70	-16.20
Gofyniad benthyciadau net	14.82	10.89	15.40	24.10
A: Lwfans hylifedd	2.00	2.00	2.00	2.00
Meincnod atebolrwydd	16.82	12.89	17.40	26.10
Benthyciadau presennol	-17.78	-16.83	-14.10	-8.50

34 Nid yw'r rhagolwg uchod yn cynnwys unrhyw gostau ar gyfer y ganolfan hyfforddi arfaethedig.

35 Yn dilyn y rhagolwg tymor canolig uchod, mae'r meincnod atebolrwydd hirdymor yn tybio yr ariannir gwariant cyfalaf drwy fenthyca £4m - £6m rhwng 2023/24 a 2025/26, cynnydd o [2.5]% y flwyddyn oherwydd chwyddiant yn yr isafswm darpariaeth refeniw ar wariant cyfalaf newydd yn seiliedig ar fywydau'r asedau presennol, yn unol â'r polisi cyfrifyddu, incwm a gwariant, a gostyngiad yn y cronfeydd wrth gefn. Dangosir hyn yn y [siart isod](#) ynghyd â phroffil aeddfedrwydd benthyca presennol yr Awdurdod.

36 Mae'r graff yn dangos bod angen i'r Awdurdod fenthyca yn y blynyddoedd i ddod. Bydd gan yr Awdurdod ofyniad benthyca trwy'r adeg gan nad oes ganddo arian parod neu gronfeydd wrth gefn sylweddol a dim ond mynediad cyfyngedig sydd ganddo at gyllid grant cyfalaf.

37 Mae'r llinell las yn cynrychioli'r angen i ariannu gwariant cyfalaf trwy fenthycia (y Gofyniad Ariannu Cyfalaf neu CFR). Mae'r llinellau coch yn cynrychioli'r angen i ariannu gwariant cyfalaf trwy fenthycia unwaith y bydd cronfeydd wrth gefn a gwargedion (neu ddiffygion) cyfalaf gweithio wedi'u hystyried – mewn gwirionedd dyma'r gwir angen i fenthycia y mae CIPFA wedi'i ddiffinio fel y Meincnod Atebolwydd. Mae'r llinell goch doredig yn cynrychioli'r sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn ac mae'r llinell solet yn cynrychioli'r sefyllfa ganol blwyddyn ar gyfartaledd. Mae'r rhannau llwyd yn dangos benthyciadau gwirioneddol. Pan fydd y rhan lwyd yn gostwng dan y llinellau coch, mae'n golygu bod angen benthycia.

Strwythur Aeddfedrwydd Benthyciadau

38 Mae'r dangosydd hwn yn rheoli amlygiad yr Awdurdod i risg ailariannu. Y terfynau uchaf ac isaf ar strwythur aeddfedrwydd pob benthyciad oedd:

	30.09.24 Gwirioneddol	Terfyn Gwirioneddol	Uchaf Terfyn	Isaf Terfyn	Wedi Cydymffurfio Do/Naddo
Dan 12 mis	2.2	13.07%	60.00%	0.00%	
12 mis ac o fewn 24 mis	4.2	24.96%	45.00%	0.00%	
24 mis ac o fewn 5 mlynedd	3.20	19.01%	45.00%	0.00%	
5 mlynedd ac o fewn 10 mlynedd		0.00%	75.00%	0.00%	
10 mlynedd a mwy	7.23	42.96%	100.00%	0.00%	

39 Mae'r cyfnodau amser yn dechrau ar ddiwrnod cyntaf pob blwyddyn ariannol. Y dyddiad aeddfedu ar gyfer benthycia yw'r dyddiad cynharaf y gall y benthyciwr fynnu ad-daliad.

Buddsoddiadau Rheoli Trysorlys Hirdymor

40 Nid oes gan yr Awdurdod fuddsoddiadau trysorlys hirdymor.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'r adroddiad hwn yn cysylltu ag amcanion llesiant tymor hir yr Awdurdod. Mae'n sicrhau bod pryniant asedau i gefnogi darparu gwasanaethau rheng flaen yn ddarbodus, yn fforddiadwy ac yn gynaliadwy. Mae'n sicrhau bod digon o fuddsoddiad yn cael ei wneud mewn seilwaith i alluogi'r gwasanaeth i ddarparu ymatebion brys a gwaith atal ymhell i'r dyfodol.
Cyllideb	Mae'r gyllideb yn cael ei phennu'n flynyddol ar gyfer ariannu cyfalaf yn unol â'r adroddiad Trysorlys.
Cyfreithiol	Mae'r fframwaith rheoleiddio wedi'i nodi ym mharagraff 1.
Staffio	Dim.
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/Y Gymraeg	Dim.
Risgiau	Buddsoddi arian dros ben – mae risg y gallai'r sefydliad ariannol lle buddsoddir arian y gwasanaeth fethu, gan arwain at golli rhan o'r prif fuddsoddiad. Fodd bynnag, un o ddibenion yr adroddiad yw lliniaru'r risg hon.